

Babyopvang

Eind 2008 heeft Unicef alle westerse landen aanbevolen om liever te investeren in uitbreiding van ouderschapsverlof, dan in verbetering van de kwaliteit van babyopvang in kinderdagverblijven. Deze investering zou het beste zijn voor de ontwikkeling van baby's. Unicef baseerde zich op verschillende internationale onderzoeken. Wat betekent deze aanbeveling voor de Nederlandse situatie? Hoe kunnen we de opvang van baby's in Nederland het beste regelen? Het Nederlands Jeugdinstituut heeft in een kenniskring een aantal suggesties op een rij gezet.

Eerste zes maanden thuis

Werkende vaders en moeders hebben recht op 26 weken ouderschapsverlof, dat zij naar eigen inzicht kunnen opnemen. Door het ouderschapsverlof zo op te nemen dat de ouders in de eerste zes maanden thuis voor hun baby kunnen zorgen, krijgen ouders de rust om aan hun ouderrol en aan de nieuwe baby te wennen. En om een hechte band met hem op te bouwen. Voor de ontwikkeling van de baby is het ook gunstig om het eerste half jaar thuis te zijn. Dit is de meest kwetsbare periode.

Kwetsbaar

Een baby komt ter wereld als zijn hersenontwikkeling nog in volle gang is. Intensieve interactie tussen baby en volwassene zorgt voor de verdere ontwikkeling van zijn hersenen. Gezichten trekken, naar elkaar lachen, elkaars geluidjes nadoen: de baby kan zich zonder dat niet verder ontwikkelen. Die interacties zijn niet alleen voor de hersenontwikkeling van belang. Doordat gereageerd wordt op signalen van honger, pijn of angst, ontwikkelt de baby vertrouwen in andere mensen en kan hij zich steeds weer ontspannen. Die stressreductie is ook belangrijk omdat dan het door stress veroorzaakte cortisolniveau wordt verlaagd. Een langdurig hoog cortisolniveau kan van negatieve invloed zijn op de ontwikkeling. Met zes maanden is de eerste kwetsbaarheid voor te veel cortisol voorbij.

Het Nederlands Jeugdinstituut

Het Nederlands Jeugdinstituut werkt voor beleidsmakers, staffunctionarissen en beroepskrachten in de sector jeugd, opvoeding en onderwijs. Wij maken kennis beschikbaar voor de praktijk, maar verwerken ook kennisuragen vanuit de praktijk. Op die manier wordt een kenniscyclus georganiseerd, die de jeugdsector helpt de kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening te verbeteren. Voor vragen of advies kunt u vrijblijvend contact met ons opnemen. Dit kan via de Infolijn (030) 230 6564, op werkdagen tussen 09.00-13.00 uur.

Overgang van thuis naar het kinderdagverblijf

Na zes maanden kan de kennismaking op het kinderdagverblijf beginnen. Dit is net vóór de periode van eenkennigheid die veel baby's vanaf de zevende maand hebben. De ouders kunnen alle tijd nemen om de overgang naar het kinderdagverblijf te begeleiden. Door een start met korte dagen (tot 15.00 uur) krijgen de baby's gelegenheid om thuis bij te komen van de spanning die het verblijf in een groep kan oproepen. Met negen maanden zijn de meeste baby's zo ver dat zij hele dagen in het kinderdagverblijf aankunnen en ook leuk vinden. Ze genieten van de andere kinderen, de aandacht van de pedagogisch medewerkers, het speelgoed en de speciaal op hen ingestelde ruimte. Hoe ouder zij worden, hoe belangrijker het kinderdagverblijf is voor hun ontwikkeling. De kleintjes leren omgaan met andere kinderen en maken vrienden. Ook hun zelfredzaamheid en taalontwikkeling is sterk gebaat bij het verblijf in een groep.

Vijf voorwaarden voor goede babyopvang

Vijf belangrijke voorwaarden voor goede babyopvang in kinderdagverblijven zijn:

- Goede zorg (voeding, verschoning, rust, hygiëne);
- Vaste vertrouwde pedagogisch medewerker;
- Voldoende wederzijdse interactie;
- Voldoende stimulans voor de ontwikkeling;
- Afzonderen van prikkelbare baby's.

Een kinderdagverblijf dat aan deze voorwaarden voldoet, is een geschikte omgeving voor de jonge baby. Goede en liefdevolle zorg is volop aanwezig in de Nederlandse kinderdagverblijven. Een vaste pedagogisch medewerker is moeilijker te garanderen. Dit komt vooral door de inzet van parttimers en het personeelsverloop. Door de week heen zorgen verschillende pedagogisch medewerkers voor de baby. Hierdoor worden ze minder snel vertrouwd voor de baby. Een pedagogisch medewerker heeft

ook altijd meer kinderen dan alleen de baby onder zijn of haar hoede. Individuele interactie kan er daardoor bij inschieten. De baby's slapen vaak met meer baby's in één slaapruijme, waardoor ze de kans lopen te weinig rust te krijgen. En ruimte om een huilbaby apart te laten slapen is er soms

niet. Kortom: het is organisatorisch niet altijd mogelijk om aan al deze voorwaarden te voldoen, hoezeer het kinderdagverblijf ook zijn best doet. Het is daarom prettig als werkende ouders meer keuze krijgen om hun baby de eerste maanden thuis te verzorgen. Overigens voldoet ook niet elk huisgezin aan bovengenoemde voorwaarden!

Meer informatie

Het Nederlands Jeugdinstituut wil de discussie over babyopvang voeden. Meer achtergrondinformatie is te vinden in de notitie *De opvang van baby's in het eerste levensjaar (2009)* via www.nji.nl/kenniskringen. Bekijk ook het themabericht *Babyopvang kan beter (2010)* via www.nji.nl/pers. Op onze website vindt u ook dossiers, die raakvlakken hebben met de opvang van baby's. Bijvoorbeeld het dossier Geboorte kind.

Training *Werken met baby's in de kinderopvang*

Deze training geeft pedagogisch medewerkers inzicht in hun invloed op het welbevinden en de ontwikkeling van baby's. Praktische aspecten komen ook aan bod, zoals de inrichting van de ruimte, het dagprogramma, de activiteiten, samenwerking in een team en het contact met ouders. De komende twee jaar vindt wetenschappelijk onderzoek plaats naar de effecten van deze training op de kwaliteit van de babyopvang. www.nji.nl/trainingen

Boek *Werken met baby's in een groep*

Dit boek geeft pedagogisch medewerkers handvatten hoe zij op het kinderdagverblijf kwaliteit kunnen bieden aan de opvang van baby's. Het boek wordt momenteel geactualiseerd. De vernieuwde versie is vanaf september 2010 te bestellen. www.nji.nl/publicaties

www.nji.nl

© Nederlands Jeugdinstituut 2010

Tekst: Liesbeth Schreuder en Su'en Kwok

Foto's: Tom Adriaenssen, Auntie P